

Hva med visdomstennene?

En kvartett bestående av professor Tore Bjørnland, UiO, privatpraktiserende tannlege Gisle Narvestad, Melbu, spesialist i oral kirurgi og oral medisin og PhD stipendiat Hauk Øyri, UiO, og spesialist i oral kirurgi og oral medisin, Bjarte Grung, Drammen, gav oss en god innføring i problematikken rundt visdomstenner. Delvis frembrutte, asymptomatiske visdomstenner hos 18–30 år gamle pasienter bør fjernes profylaktisk, mens tenner uten oral kommunikasjon kan man la stå. En studie viste likevel at slike tenner etter hvert likevel ble fjernet av ulike årsaker.

Terapeutiske grunner til å fjerne visdomstenner er distal karies eller resorpsjon på nabotannen eller minst én episode med smerter fra perikoronitt

i regionen. Perikoronitt behandles med skylling før ekstraksjon. Rotåpne og mesioverte tenner er lette å fjerne, mens distoverterte og rotlukkede tenner er vanskelige å fjerne. En utfordring er nærheten til nervus mandibularis for visdomstenner i underkjeven. Tegn på at røttene er i canalis, er tap av øvre corticalis lamell i kanalen og at roten har et mørkt område i kanalen.

I prinsippet kreves det ikke spesialistutdannelse for å fjerne visdomstenner. Det er forsvarlighetsprinsippet i Helsepersonelloven som styrer hva den enkelte tannlege kan utføre, man må kjenne sin kompetanse og begrensninger. Det beste for pasienten må være styrende. Avgjørende for henvisning til spesialist er tannens plassering og rotform, relasjon til essensielle strukturer,

pasientens alder, evne til samarbeid og angst for inngrepet, og om tungen er stor og hyperaktiv. Kirurgisk oppdekking, god tilgang til tannen med hjelp av oppklapping, godt lys (hodelykt) og spalting av tannen kan lette fjerningen.

Alveolitter er en mulig komplikasjon etter visdomstanssfjerning, spesielt i underkjeven. Normalt opptrer dette 2–4 dager etter fjerningen og skyldes at koagelet går tapt som følge av traume eller infeksjon. Behandles med skylling med klorheksidin. Pre- og postoperativ skylling med klorheksidin, samt bruk av veke reduserer sjansen for å utvikle alveolitt. Eventuell infeksjon (perikoronitt) bør behandles for fjerning av tannen.

Jon E. Dahl